

Dat houdt natuurlijk niet in, dat zulk een, anti-kritiek niet te leveren is.

Doch waar het rapport ook door mij is onder-teekend, geloof ik, dat de verdediging ervan, voor-zoover mijn deel betreft, en de ontzenuwing van de argumenten der kritiek, eerst op de Synode moet plaats hebben.

Het lijkt mij minder gewenscht, dat rapporteurs, vóór de Synode samentkomt, hun rapport in be-schermining nemen.

Op dit punt ontstaat dan geen misverstand.

Men late er zijn opinie niet door beïnvloeden. Men wachte rustig af.

Indrukken van den dag.

Princeton, 3 April 1930.

Vooraf om twee redenen werd door de Generale Synode van de Presbyteriaansche kerk aan Prince-ton de voorkeur gegeven.

Allereerst omdat het seminarie zich dan in de nabijheid zou bevinden van het „College“ van New Jersey, dat sinds dien tot universiteit uitgroeide. De theologische studenten konden daardoor gebruik maken van de universiteitsbibliotheek, verschil-lende colleges daar bijwonen en van nog andere voordeelen, welke een universiteit biedt, genieten. Op die wijze trachtte men den band tusschen de theologie en de andere wetenschappen te bewaren. Of zulk een losse samenhang tusschen seminarie en universiteit profijtelijk is gebleken, wil ik hier niet uitvoerig beantwoorden. Had de universiteit op denzelfden grondslag gestaan als het seminarie, zij zou voorzeker niet geheel modern zijn gewor-den, gelijk thans helaas het geval is.

Als tweede overweging gold, dat Princeton ge-legen is tusschen twee belangrijke cultuurcentra, New York en Philadelphia, beide gemakkelijk te bereiken en toch van beide ver genoeg verwijderd, om de studenten te vrijwaren tegen afleidende in-vloeden. In dit denkbeeld, dat bijna heel Amerika door wordt gehuldigd, schuilt veel aantrekkelijks. De studenten maken op die manier kennis met het groote-stads-leven met zijn grootsche techniek, op-eenhooping van kunstschatten, roemrijke historie, machtige problemen, hoffelijke vormen — wat iede-ren dienaar des Woords en in het bijzonder hun, die later in een groote stad moeten arbeiden ten goede komt — maar worden daardoor niet afge-trokken van hun studie. Het is een ideaal, dat ook mij wel bekoort. Stel, dat onze Vrije Universiteit eens verhuisde naar Bussum of omgeving, ik ge-loof, dat daarvan prachtige resultaten zouden wor-den gezien. Natuurlijk zouden de klinieken wel in Amsterdam gevestigd moeten blijven. Maar ook nu staat de Valeriuskliniek ver van het eigenlijke uni-versiteitsgebouw af. Een onoverkomelijk bezwaar zou dit niet opleveren.

Het seminarie te Princeton is ook in het bezit van een mooie bibliotheek, ondergebracht in twee aangrenzende gebouwen, die in architectuur wel wat tegen elkander afsteken. Daar vindt men enkele zeldzame handschriften en boeken, o.a. een eerste uitgave van Calvijn's Institutie. Ook de Gerefor-meerde theologie is er rijk vertegenwoordigd. Daar-enboven heeft ze tal van werken, die van alge-meene kulturele waarde zijn.

En als ik dan mijn gedachten laat gaan naar de bovenverdieping, waar de bibliotheek van onze Vrije gehuisvest is en de, ook na verbetering, nog altijd gebrekkige inrichting, word ik wel wat ja-loersch.

's Middags was ik in de gelegenheid nog een andere bibliotheek te bezichtigen en wel die van het seminarie te New Brunswick, dat uitgaat van de Gereformeerde Kerk in Noord-Amerika. De Gere-formeerde Kerk heeft twee theologische scholen, één hier en één in Holland, Michigan. Aan de dringende uitnodiging om ook daar een Engelsche lezing te houden gaf ik gaarne gevolg. Van de hoogte van het bibliotheekgebouw heeft men een ruim uitzicht over de complexen van het Rutgers College, het oudste in Amerika. Ik verbleef er tekort om er meer dan vluchtige indrukken van mee te nemen. Was prof. Blackwood van Princeton zoo vriendelijk geweest mij in zijn auto hierheen te brengen en genoot ik van zijn aangename kon-versatie, prof. Hofman van New Brunswick bracht mij op dezelfde wijze naar Princeton terug, waar ik de vierde van mijn Stone-Lectures moest houden. Ik was verwonderd over het goede Nederlandsch, dat prof. Hofman sprak, ofschoon hij geboren Ame-rikaan is. Zulke verrassingen doen mijn vader-landsch hart altijd goed.

Princeton, 4 April 1930.

's Morgens woonde ik den dienst in de „chapel“ bij.

Zulk een dienst is er voor studenten en profes-soren van het seminarie elken morgen, behalve 's Maandags, omdat dan vele studenten van hun preekreizen nog niet terug zijn. Hij duurt slechts tien minuten en toch zet hij een stempel op den dagelijkschen arbeid. De Paul Martin, de secretaris van de fakulteit en die mij — dit in het voorbij-gaan — op allerlei wijze voorkomend tegenwoordig is getreden, ging daarin voor. Gemeenschappelijk gezang en schriftlezing geven een wijding, welke bij ons vaak ontbreekt. Ook aan andere seminaria, zoo niet aan alle, wordt deze gewoonte gevolgd.

En weer gingen mijn gedachten naar de Vrije. Als die eens een aula bezat met een mooi orgel, hoe gaarne zou ik dan het pleit voeren om zulk een morgendienst, waaraan de studenten van alle fakul-teiten en de professoren, voorzover ze aanwezig zijn, deelnamen, in te stellen.

Vandaag hield ik mijn laatste Stone-lezing.

De studenten hadden mij verzocht, eenige vragen te willen beantwoorden. Natuurlijk wees ik dit verzoek niet van de hand. Vooral meende ik een breed antwoord te moeten geven op vragen aan-gaande de apologetiek en de theologie van Karl Barth. Ik heb den indruk gekregen, dat Barth in Amerika niet veel aanhangers tellt, indien ze er al gevonden worden. Telkens verneemt men de klacht, dat men hem niet begrijpt. Ik denk ook niet, dat het Barthianisme in Amerika ooit wortel zal schieten. De Amerikaan voelt van huis uit niets voor het paradoxaal. De dialektische methode, welke Barth volgt, zal hier immer wel een sta-in-den-weg blijken, en niet alleen hier, maar overal, waar men gaarne verstaat, wat men leest. Deze dialek-tische methode kan door den één zus, door een ander zoo worden toegepast. Zij voert tot de hoog-ste willekeur. Men weet wel, waar iemand begint, maar nooit, waar hij uitkomt. Pessimistische geesten mogen zich liefst met raadselen, onbegrijpelijkheden, omgekeerde waarheden voeden, voor den optimis-tischen Amerikaan is dit geen kost. Aan lust tot onderzoek ontbreekt het hem niet, aan fantasie evenmin, maar hij is te zeer „dry“, te nuchter, om zulke vruchten van theologische dekadentie te kun-nen genieten.

Intusschen was het laat geworden.

HEPP.

UIT DE BUTENLANDSCHE KERKEN

Persstemmen.

Uit het verslag van de (Am.) „Wachter“ lichten we omtrent het verhandelde op de Chr. Geref. Kerk in Amerika nog het volgende:

Nederlandsche steun voor Canada.

Met dankbaarheid werd kennisgeving ontvangen, dat de Gereformeerde Kerken in Nederland 1500 gul-den zonden ten bate van ons zendingswerk in Canada.

Vertaling van belijdenisschriften en gebeden.

Aangaande de vertaling van gebeden en belijdenis-sen (zie Agenda I, bldz. 93) werd besloten eene com-missie te benoemen, om eene vertaling te bezorgen in idiomatisch Engelsch naar den tekst van Dr Rut-gers, welke in 't algemeen erkend wordt de beste te zijn.

Huwelijksformulier.

De revisie van het huwelijksformulier (Hollandsch en Engelsch) werd opnieuw in handen van de be-staande commissie, met bijvoeging van Prof. Volbeda, gelegd, om op de volgende Synode te rapporteeren.

Het aangeboden huwelijksformulier geleek veel op dat, wat op onze Synode van 1923 was in-gediend. Van het concept, dat thans te Arnhem op tafel komt, hadden de rapporteurs geen kennis kunnen nemen. Misschien heeft dit laatste op het besluit wel eenigen invloed geëffend.

Formulier voor bevestiging van Ouderlingen en Diakenen.

Een commissie werd benoemd, om de volgende Sy-node te dienen met een ontwerp van revisie van het formulier voor de bevestiging van ouderlingen en diakenen. Besloten werd, om voortaan uit dat for-mulier de volgende woorden weg te laten: „Die ge-stolen heeft, stele niet meer;“ enz.

Waarom ook niet het formulier ter bevestiging van Dienaren des Woords aan de commissie van revisie werd toevertrouwd, meldt het verslag niet.

De nieuwe vorm voor den eeredienst.

Vervolgens werd aan de orde gesteld de kwestie van den nieuwen vorm van eeredienst. Een breed en weluitgewerkt rapport werd ons voorgelegd en hoewel de tijd der Synode op 't einde liep en vele afgevaardigden hartelijk naar huis begonnen te ver-langen, was er toch aanstonds en bleef er de noodige attentie voor de behandeling dezer zaak, waarover in 't verleden zoo veel is geschreven en nog meer ge-sproken.

Een levendige discussie volgde. Van beide zijden werd er vurig gepleit zonder schadelijke hartstochte-lijkheid. De zaak is wel overwogen.

Daar waren, zoo meldde ons het rapport, instructies van acht classes, zes kerkeraden en tien afzonderlijke personen ter tafel. In alle die werd er gevraagd, dat het besluit der Synode van 1928 in zake den nieuwen vorm van eeredienst zou worden op-geheven of herzien. Op één na waren al de bezwaren gericht tegen den dienst der verzoening en meer bepaald tegen het element der absolutie. In onderscheiden instructies werden er ook bezwaren ingebracht tegen het besluit der vorige Synode, wat het kerkrechtelijke betreft. De Synode van 1928 over-schreef hare bevoegdheid, ze had geen recht om de gewetens aan banden te leggen, de vrijheid der ker-ken behoorde erkend te worden, enz. en bijna elke

classis en kerkeraad, die over deze zaak eene instructie had, vestigde de aandacht op de beroering en tegen-kaning, die ontstond als een gevolg van de poging om tot de invoering van den nieuwen vorm van eeredienst te verplichten.

Het standpunt der commissie van praeadvies kwam in 't kort hierop neer:

1. Wat het materiele der kwestie betreft, was ze van oordeel, dat het feit, dat de speciale absolutie niet door de Schrift wordt geëischt, de ernstigste over-weging der Synode verdient, ook met het oog op de onrust in de kerk, dat wat goeds er gevonden wordt in de onderscheiden elementen van den dienst der verzoening, ook altijd gevonden werd in de oude orde in wet, gebed en prediking; dat er een fout is in de idee zelf van een dienst der verzoening, dewijl Gods volk voor altijd verzoend is met zijn God; dat de wet tot Gods volk in den eeredienst komt, niet aller-eerst als een onderwijzeres der zonde, maar als een regel van Christelijke dankbaarheid; en eindelijk dat de vrees voor Romanisme en het ge-vaar van formalisme niet geheel zonder grond is.

2. Wat het formele van de kwestie betreft, was de commissie van oordeel:

a. Dat kerkelijke eenheid wel eischt eenheid van eeredienst, zowel als eenheid van belijdenis en kerk-regering, maar dat deze eenheid van eeredienst het niet per se noodzakelijk maakt, dat al de kerken een uniforme orde van eeredienst gebruiken.

b. Dat het Synodale voorschrift van een orde van eeredienst eene zaak is, waarvoor geen waarborg is in de Schrift of in de Kerkenorde.

c. Dat het aanstonds toegestaan mag worden dat, andere dingen gelijk zijnde, uniformiteit in de orde van eeredienst wel gewenscht is en dat de Synode een besluiten dienst verriicht, als ze arbeid om den pu-blieken eeredienst te verbeteren en deze verbeteringen aan de kerken aan te bevelen.

d. Dat het desniettemin overgelaten moet worden aan het plaatselijke ambt, om in deze zaak te beslissen, geheel in aansluiting aan de beginselen, die onder ons algemeen gelden en rekening houdende met de behoeften der plaatselijke kerk.

e. Eindelijk, dat het feit, dat de Synode van 1928 een Orde van Eeredienst heeft voorgeschreven, kan op geen enkele wijze worden geconstrueerd als de be-voegdheid van de tegenwoordige Synode beperkende tot het herzien of wijzigen van zulk een besluit, in-dien de Synode overtuigd is, dat zulk eene actie noodig is.

Daarop werd het volgende advies door de com-missie gegeven en door de Synode aanvaard:

Op grond van de argumenten, die aangevoerd zijn, adviseeren wij de Synode het besluit der Synode in betrekking tot de nieuwe Orde van Eeredienst (Acta, 1928, p. 55) te herzien op zulke wijze, dat:

1. De absolutie er uit weggenomen worde. Gronden:

a. De verzoende kerk van Christus heeft geene be-hoefte aan eene speciale absolutie, afgezonderd van de prediking, als deel van den dienst der verzoening.

b. De Kerk behoort niet langer verontrust te worden door het behouden van een liturgisch element, niet geëischt door de Schrift.

2. „Belijdenis van zonde of Boetpsalm (of beide)“ veranderd worde in psalm van overgave en toewijding of boete. Gronden:

a. Het voornaamste antwoord van den Christen op de wet is en behoort te zijn, dat van eenheid met Gods wil als uitgedrukt in zijne wet.

b. Het element van belijdenis is en behoort aanwezig te zijn in het algemeene gebed.

3. De Apostolische Geloofsbelijdenis worde wegge-laten uit den eersten dienst. Gronden:

a. Zij komt hier voor als een deel van den dienst der verzoening en heeft daarom hare bedoelde litur-gische beteekenis verloren door de weglating van de absolutie.

b. Ze wordt gevonden in de ontworpen orde voor den tweeden dienst en het is niet noodig, dat ze ge-vonden worde in beide, den eersten en tweeden dienst.

4. Dat de psalm (8) achter het Credo weggelaten worde. Gronden:

a. Daar is geen behoefte aan een psalm op dit punt in de orde, die wij voorstellen.

b. Hem te behouden zou twee psalmen vlak achter elkander geven.

5. Verder adviseeren wij (de commissie van praeadvies) de Synode het besluit der Synode van 1928 te wijzigen:

a. Door de bepalingen op te heffen, die de bepa-lingen van de nieuwe Orde verplichtend stellen. Deze worden gevonden in Art. 70, 5 (zie Acta, 1928, p. 60) en Art. 70, onder J (p. 61), en lezen als volgt: „Dat leeraars en kerkeraden aangespoord worden de noodige stappen te nemen, om de nieuwe Orde van Eere-dienst in te voeren, met dien verstande echter, dat de vrede en de welvaart in die kerken, waar er veel oppositie is, niet in gevaar worden gebracht. Terzelfdertijd zullen de classes de handen der kerkeraden sterken, door ze aan te sporen, speciaal door de kerkvisitatoren, om voortgang met deze zaak te maken.“

De Synode spoort onze kerkeraden aan geene ver-anderingen in hun publieken eeredienst aan te bren-gen anders dan die besloten zijn in de Orde door de Synode aanvaard; en bepaalt hen met nadruk bij het feit, dat kerkelijke eenheid en getrouwheid eischen, dat al de kerken zich zullen conformeren met wat be-sluiten er betreffende deze zaak genomen zijn, tenzij die bewezen worden in strijd te zijn met Gods Woord; en verder staat er op, dat de kerkeraden zich zullen onthouden van die in te voeren door onafhankelijke actie, maar hunne wenschen door de gewone kanalen bekend maken. Gronden:

1. Het kan niet gesteund worden door gronden aan Schrift en Kerkenorde ontleend, dat het in de be-voegdheid der Synode ligt een specifieke Orde van Eeredienst voor te schrijven en hare invoering in de kerken te forceeren.

2. Dewijl noch Schrift, noch Kerkenorde waarborg leveren voor zulk eene actie, behooren onze kerken

LIMON
EN BIE

P. v.
Blazenstraat
R O

Limona
Wijnen

Uw adres

MELK, J
EIERE
VLEES

J. SC
Zaanhof
AMS